

בפני כבוד השופטים י' עמית, דפנה ברק ארז ברק, רות רונן.

בעניין: קצירת אשך מנפטרים ללא הסכמתם

העותרים:

1. מיכאל פואה - יו"ר בוחרים במשפחה
2. יהודה פואה - יו"ר בצלמו – לזכויות אדם ברוח יהודית
3. מיקל (מיכאל) לוי – יו"ר עמותת אבות למען צדק
4. פלוני
5. פלונית

מבקשים להצטרף כעותרים:

6. אלמוני
7. אלמונית

- נגד -

המשיבים:

1. היועצת המשפטית לממשלה
2. שר הבריאות
3. היועצת המשפטית משרד הבריאות
4. ראש אכ"א, צה"ל

בשם העותרים 1-3 : בעצמם

בשם העותרים 4-5 : עו"ד מיכאל ליטווק

בשם המבקשים להצטרף כעותרים 6-7 : עו"ד יהודה פואה

בשם המשיבים : עו"ד מוריה פרימן; עו"ד סיון דגן

תשובת העותרים לתגובה המשלימה של המשיבים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום י"ב תשרי תשפ"ה 5.11.24 מתכבדים העותרים להגיש את תשובתם לתגובה המשלימה של המשיבים מיום ח' תשרי תשפ"ה 10.10.24, כדלהלן.

1. בקליפת אגוז יטענו העותרים כי בתגובה המשלימה של המשיבים אין מענה לטענות העותרים. העתירה העלתה כי קצירת זרע מנפטרים ללא הסכמתם נעשית בניגוד לחוק כבוד האדם וחירותו ובניגוד לחוק האנטומיה. במהלך הדיון שהתקיים בבית המשפט ביום י"ב תמוז תשפ"ד 18.7.24 התחדדה הבעייתיות שיש בכך שהמשיבים פועלים בניגוד לחוק

האנטומיה עד כדי כך שכב' מ"מ נשיא בית המשפט השופט י' עמית שאל במהלך הדיון "האם המלך אינו עירום?" (משום מה משפט זה הושמט מפרוטוקול הדיון). בית המשפט בהחלטתו מיום ט"ו תמוז תשפ"ד 21.7.24 קבע כי "בנוסף לאמור לעיל יוכלו המשיבים להרחיב את התייחסותם ביחס לשאלות שעלו בדיון ובכלל זה ביחס לפרשנותו של חוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953" (הדגש אינו במקור. מ.פ.). למרות ההזדמנות שניתנה למשיבים הם לא העלו שום חידוש או השלמה לטענות שעלו בדבריהם עד כה בעניין חוק האנטומיה והפתולוגיה והפגיעה בנפטרים.

כמו כן, מתשובת המשיבים עולה, כי הם לא נותנים למשפחות השכולות שום מידע כתוב ומסודר המבהיר להם באופן ברור את מצבם ואת ההשלכות של בחירתם. בכך נפגעות משפחות שכולות אשר נאלצות לקבל החלטות הרות גורל כשאין בידם שום מידע כתוב וניתן להם רק מידע בעל פה. למותר לציין שמדובר ברגעים קשים ובמידע רגיש בו כל פיסת מידע או אפילו דרך העברתה יכולים לשנות את ההחלטה מהקצה אל הקצה. התנהלות המשיבים מחזקת את טענת העותרים כי המשיבים נוטעים אשליה בליבם של הורים שכולים אשר ברגע ההודעה על האסון, באופן טבעי נתלים בכל שביב של תקווה כדוגמת קצירת זרע מבנם, מבלי להבהיר להם כי ברוב המקרים אשליה זו תתנפץ בבואם לעשות שימוש בזרע. כל זאת באמצעות הוראת שעה המאפשרת להורים לקצור זרעו של בנם ללא הסכמתו, הוראה העומדת בניגוד מובהק לנוהל שפרסם היועץ המשפטי לממשלה. מדובר בהוראת שעה שניתנה בע"פ ללא שום חו"ד משפטית או קריטריונים כתובים והיא לא חתומה בידי שום גורם. המשיבים מתנהלים באופן שאינו הולם כאשר הם מסתירים מידע לא רק מההורים אלא גם מבית המשפט, הכל כפי שיפורט להלן.

האם המלך הוא עירום? אין לפגוע בנפטר ללא הסכמתו

2. העותרים סומכים ידיהם על דברי המשיבים בסעיף 22 להודעה המשלימה שהוגשה ביום 10.10.24:

"לעמדת המשיבים מדובר בסוגיה רגישה, כבדת משקל החובקת שאלות חברתיות וערכיות מורכבות, המצריכה הסדרה בחקיקה ראשית (ר' והשוו: בע"מ 7141/15 פלונית נ' פלונית (12.12.16) בג"ץ 4077/12 פלונית נ' משרד הבריאות, פסקה ס"ח לפסק - דינו של השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין, פסקה 33 לחוות דעתה של השופטת ד' ברק - ארז. (5.2.13) ".

3. המשיבים מודים כי מדובר בסוגיה רגישה, כבדת משקל החובקת שאלות חברתיות וערכיות מורכבות, המצריכה הסדרה בחקיקה ראשית והם מפנים לשני פסקי דין אשר הוזכרו גם בעתירה. יחד עם זאת, המשיבים כלל לא התייחסו לשאלות שהעלו העותרים בסעיפים 61-69 לעתירה העולות מפסקי דין אלו. בסיכום סעיפים אלו בסעיף 69 לעתירה טענו העותרים: "לסיכום יטענו העותרים כי בשם "הנחת הרצון המשווער" אשר אין לה שום בסיס אמפירי, נכפתה על כל גבר במדינת ישראל מציאות בה גופו הפך להפקר לאחר מותו, ויתכן שישתמשו בזרעו לאחר מותו בלי שיש לו יכולת ממשית להתנגד לכך, גם אם הוא מתנגד להליך זה מסיבות הלכתיות ואו מצפוניות. מדובר בפגיעה אנושה בכבודם וחירותם של כל הגברים במדינת ישראל, בהוראה שאינה מעוגנת בחוק ושלא במידה הראויה, ועל כן דינה להתבטל."

שאלה זו עלתה במהלך הדיון ונשאלה באופן הנוקב ביותר על ידי כב' מ"מ נשיא בית המשפט י' עמית "אולי המלך הוא ערום"?

העותרים לא מצאו שום מענה לשאלה זו, למעט מה שכתבו המשיבים בסעיף 26 לתגובתם המשלימה בה הם ביקשו לחזור על טענותיהם בתגובה המקדמית:

"האמור בהנחיה, אשר פורסמה לפני למעלה מעשרים שנה, בתקופת כהונתו של היועץ המשפטי לממשלה דאז אליקים רובינשטיין, ונדונה לא אחת בפני בית המשפט הנכבד וכן האמור בהוראת השעה, אינו עומד בסתירה לחוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953, ואינו לוקה בחוסר סמכות".

כזכור בעתירה טענו העותרים כי הנחיות היועץ כפי שהן באות לידי ביצוע בעת קצירת הזרע סותרות את חוק האנטומיה. בשל כך הורה בית המשפט למשיבים בהחלטתו מיום 21.8.24:

"בנוסף לאמור לעיל יוכלו המשיבים להרחיב את התייחסותם ביחס לשאלות שעלו בדיון ובכלל זה ביחס לפרשנותו של חוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953".

המשיבים כלל לא טרחו להרחיב את התייחסותם לשאלות כבדות המשקל שעלו בדיון ביחס לחוק האנטומיה והפתולוגיה למרות ההזדמנות שניתנה להם למתן התייחסות לסתירה העולה מהנחיות היועץ אל מול חוק האנטומיה והפתולוגיה.

4. אשר על כן, עוד טרם נבחן את התשובות לשאלות הפרטניות לגופן, על פניו הבסיס להתנהלות המשיבים אשר נקבעו בהנחיות היועץ המשפטי בנושא, עומד בסתירה מוחלטת לזכויות יסוד, ולחוק האנטומיה ומשכך דין ההנחיות להתבטל. העותרים יטענו כי המשיבים מתעלמים באופן מופגן מהסכנות אשר נצפו על ידי כבוד השופט מזוז בבג"צ 7141/15 פלונית נ' פלונית (12.12.16) בסעיף 18 לפסק דינו. ואשר התבררו במהלך השנים כנכונות:

"פריצת המגבלה שנקבעה, של שימוש בזרע נפטר רק על ידי בת זוגו כאמור, עלולה לחייב הכרעות ערכיות על ידי בתי המשפט במגוון שאלות רגישות, וזאת בהעדר עוגן חוקי ובסיס משפטי עיוני כמפורט לעיל. פריצה כזו עלולה גם להוביל להתרת הרסן ולמצב בו לא ניתן יהיה להתוות את גדריו של תחום מורכב ורגיש זה, ופסיקותיהם של בתי המשפט למשפחה במספר מקרים, לרבות במקרה דנן, יוכיחו (ראו פירוט בסעיפים 24 ו-30 לעמדת היועץ המשפטי לממשלה העדכנית לגבי המקרים בהם סטו בתי המשפט מההסדר בהנחיה, וכן ראו לאחרונה הרחבה נוספת בתמ"ש 16699-06-13 שחר נ' היועץ המשפטי לממשלה (27.9.2016)).

ודוק: גישות אחרות לגבי גבולותיו וגדריו הראויים של ההסדר הנוגע לשימוש בזרע נפטר הן כמובן לגיטימיות, אלא שכל הרחבה מעבר להיתר לבת הזוג יש בה לדעתי משום חריגה מגבולות הדין המצוי, והיא ענין למחוקק לענות בו".

יצוין, פסק דין זה כלל לא עוסק בשאלת כריתת האשך וניתוח המת ללא הסכמתו, אלא רק בבחינת הרצון המשוער בנוגע לזרע שכבר נקצר.

5. יתר על כן, יטענו העותרים כי במחקר לו הייתה שותפה נציגת משיב 2 פרופ' טליה אלדר גבע החתומה בעצמה על תצהיר התגובה המשלימה, שנערך בקרב 6,000 גברים ישראלים בגיל הרלוונטי ואשר פורסם בחודש יוני 2023, נקבע כי אין תמיכה בתהליך השימוש בזרע

נפטר כפי שהוא מתבצע **ויש לקבל את הסכמת הגברים טרם מותם** כפי שדורשים העותרים. יודגש פעם נוספת, המחקר עסק רק בשאלת השימוש בזרע לצורך הבאת ילד יתום מהולדה ובחינת הרצון המשווער לאחר שהזרע כבר נקצר, וכלל לא עסק בנושא כריתת הרקמות והפגיעה בקבורת המת וכבודו.

- העתק המחקר לו שותפה פרופ' טליה אלדר גבע מצ"ב בנספח 1.

חוק האנטומיה - הסדר שלילי או לא.

6. העותרים טענו במהלך הדיון כי חוק האנטומיה הוא הסדר שלילי שנועד להגן על אזרחי ישראל מפני פגיעה בגופם לאחר מותם. (עמוד 6 בפרוטוקול שורות 5-1). סעיף 7 (א) בחוק האנטומיה והפתולוגיה קובע באופן ברור: "המנתח גויה שלא לפי הוראות סעיפים 6 או 6א דינו מאסר שלוש שנים", המשיבים אמנם לא סתרו את טענת העותרים בעניין זה, אך יחד עם זאת לאור זאת שכבוד השופטת רונן שאלה בדיון בעמוד 10 שורה 12 "מה שלא אסור מותר" וכן גם השופטת ברק – ארז בעמוד 5 שורות 25-26 ציינה "בסעיף 6 מדובר על איסור שחל על רופא, זה איסור על ביטוח (צ"ל: ניתוח) שמבוצע על ידי רופא. אני לא בטוחה שהפרוצדורות הן על ידי רופא. אנחנו נצטרך לקבל על זה ניתוח גם מהמדינה." העותרים מבקשים להבהיר כי אין להסתפק בעניין זה רק בתשובה הטכנית שנתנה נציגת המשיבים בדיון, ללא כל פירוט, כי הניתוח מבוצע ע"י רופאים (פרוטוקול הדיון עמוד 10 שורות 18-22), אלא יש לרדת לרובד העמוק יותר של העניין.

7. משאלות כב' השופטת ברק ארז מי מבצע את קצירת הזרע, ומאמירתה של כבוד השופטת רונן עולה הרושם כאילו "קצירת הזרע" הוא הליך שמבצעים ההורים בבנם הנפטר ועל כן "מה שלא אסור מותר" (כבוד השופטת רונן) שהרי מדובר בהליך שעושים ההורים בבנם. עמדה זו כאילו מדובר בצעד של ההורים בבנם מתאימה גם לשאלות של כב' השופטת ברק-ארז לגבי השאלה האם הדבר מבוצע ע"י רופא.

8. עמדה זו המוציאה את המדינה מהתמונה ורואה בהורים כבעלים של הזרע, היא תפיסה הרווחת מאוד בקרב ההורים שהגיעו לדיוני הוועדה שדנה בקידום החוק. הורים אלו ראו עצמם כבעלים על הזרע של בנם והתקשו להבין איך "פקידים ושופטים" מונעים מהם את הגישה ל- "רכושם" במשך שנים, ומונעים מהם את האפשרות לממש את הזרע.

9. מול עמדה זו בית המשפט אמר את דברו באופן ברור כי זרעי אדם אינם רכוש, ואין ליורשי הנפטר חלק בהם. בע"מ 7141/15 פלונית נ' פלונית, בסעיף 16:

"אנאלוגיה דומה ניתן להסיק גם מחוק הירושה, שם באין צוואה (כמו במקרה שלפנינו) – בת הזוג של המנוח וההורים מקבלים, כל אחד מהם, חצי מהעזבון (מלבד מהמטלטלין והמכוננית השייכים למשק הבית המשותף – המגיעים לבת הזוג) – ראו: סעיף 11(א) לחוק הירושה. ואכן, בענייננו, הוצא צו ירושה שחילק כך את עזבונו של המנוח (ראו: מש/ב). כאן יש להעיר, כי תאי זרע, ככאלה, אינם בגדר "נכסים" הנכנסים לעזבון, מה גם שפה תאי הזרע הופקו לאחר מותו של המנוח, ולכן ממילא לא חל עליהם סעיף 1 לחוק הירושה, המורה כדלקמן: "במות אדם עובר עזבונו ליורשיו."

10. העותרים סבורים כי השימוש בזרע נפטר הוא הליך מנהלי בו "כל מה שלא הותר אסור", המשיבים לא סתרו טענה זו.

11. העותרים טענו בעתירתם כי חוק כבוד האדם וחירותו אוסר פגיעה בגופו או בכבודו של אדם ככול והדבר לא מעוגן בחוק. אך אין כל חוק המתיר קצירת זרעו של נפטר ללא הסכמתו ועל כן מדובר בפגיעה בגופו ובכבודו של אדם בניגוד לדין.
12. למעשה גם חוק האנטומיה והפתולוגיה שנועד להסדיר את המצבים בהם מותר לנתח גופתו של נפטר קובע איסור גורף על ניתוח גופתו של אדם מלבד מקרים מוגדרים וברורים המפורטים בחוק. כך סעיף 7 (א) בחוק האנטומיה והפתולוגיה קובע באופן ברור: "המנתח גויה שלא לפי הוראות סעיפים 6 או 6 א דינו מאסר שלוש שנים"

טופס הסכמה מחיים

13. העותרים מבקשים להדגיש, עיון בפרוטוקול הדיון בעמוד 8 מגלה כי גם כבוד השופטת ברק- ארז וגם כבוד השופטת רון מבהירות בצורה ברורה למשיבים כי אם היה "טופס" שניתן היה למלא עוד בחייו של אדם מתוך ישוב הדעת והבנת העניין בו אדם היה מביע את דעתו ורצונו לשימוש בזרעו, המצב של נתיחת גופתו של אדם ללא הסכמתו היה נמנע.
14. בשורה האחרונה של עמוד 8 השופטת רון מצמצמת את הקושי של המשיבים כאשר היא אומרת להם כי אין צורך שהמשיבים יפעלו באופן אקטיבי לחייב אנשים למלא את הטופס. על המשיבים רק ליצור טופס שמי שרוצה להביע את הסכמתו לשימוש בזרעו לאחר מותו, יחתום עליו בחייו.
15. נציגת המשיבים אמרה בדיון שהיא שומעת את הדברים ויש גם נציגים ממשרד המשפטים, אך למעשה בהודעה המשלימה בסעיף 22 המשיבים מבהירים כי למרות הדברים הברורים שנאמרו במהלך הדיון ע"י בית המשפט הנכבד, אין בכוונת המשיבים לייצר טופס הבעת רצון מחיים מתוך הבנה כי מדובר בנושא סבוך הדורש חקיקה. מדובר בתשובה מקוממת, בה המשיבים מודים שהם מעדיפים פגיעה חמורה בגברים בכלל ובמשפחות הנפטרים בפרט בכך שהם לא מייצרים טופס כזה ובהתנהלותם הם מכניסים את כל המשפחות למצב בו הן נמצאות בפני דילמות קשות ללא אפשרות לדעת מה היה רצונו של הנפטר. כל זאת רק כי קיים עבורם קושי בהכנת טופס הבעת רצון מחיים.
16. אשר על כן, יטענו העותרים כי נכון יהיה להכריע קודם כל בסוגיית הליבה ולקבוע כי המשיבים לא ייטלו זרע ממת ללא הסכמה מחיים. המשיבים יכולים לבחור האם לקדם חוק אשר יסדיר את הנושא, או לחילופין לפרסם טופס "הסכמה מחיים" אשר מי שמעוניין בקצירת זרעו לאחר מותו יחתום עליו.
17. הכרעה עקרונית בסוגיית הליבה ולפיה אין לפגוע בנפטר ללא הסכמתו מחיים תחזיר את החרות והזכות הבסיסית לכבוד לכל הגברים בישראל ובמיוחד ללוחמים אשר יוצאים במסירות נפש להגן על עם ישראל ומדינת ישראל. המצב בו גופם וזרעם מופקר ללא הסכמתם, הוא לא אנושי, מנוגד להלכה היהודית ולחוק וחסר כל היגיון.
18. העותרים יוסיפו לטעון כי למעשה בדיונים בוועדת הבריאות בכנסת להם היו שותפים המשיבים, הגיעה הוועדה לנוסח מוסכם של הסכמה מראש. העותרים סבורים כי נכון יהיה שטופס זה יפורסם במסגרת חוק, אך כל עוד אין חוק אין ספק שפרסום הטופס כפי שהוא, הוא תחליף הרבה יותר ראוי מאשר המצב השורר כיום.

- העתק הטופס כפי שסוכם בטיוטה לקראת הדיון בועדת הבריאות בתאריך 7.2.24.
מצ"ב בנספח 2.

התנהלותם הפסולה של המשיבים, הסתרת מידע מבית המשפט הנכבד:

19. טרם נכנס לפרטי תשובתם של המשיבים נציין כי התנהלותם לאורך כל הדרך לא תואמת את המצופה ממי שמופקדים על נושאים רגישים אלו ומחויבים לפעול לטובת הציבור ולמענו.
20. בתגובתם המשלימה בסעיף 13 עדכנו המשיבים את בית המשפט בדבר עתירתו המנהלית של עותר 2 עו"ד יהודה פואה בבקשת חופש המידע העוסקת בשאלות הקשורות בעתירה. בבקשת חופש המידע העומדת בבסיס העתירה הינה:
- "לגבי נטילת זרע מנפטרים שבוצעו בישראל מתחילת 2023 ועד מועד המענה לבקשה.
1. בכמה מקרים ביצעה כריתת אשך/אשכים לצורך שימור זרע לאחר המוות.
 2. בכמה מקרים הוצאה רקמה מהאשך לצורך שימור זרע לאחר המוות.
 3. בכמה מקרים ניטל הזרע ללא פגיעה בגופו של הנפטר.
 4. בכמה מקרים התקבל אישור מבית המשפט על ביצוע ההליך.
 5. בכמה מקרים בוצע ההליך לאחר קבלת אישור מבית הזוג. בכמה מקרים התקבל אישור מההורים. בכמה מקרים התקבל אישור גם מההורים וגם מבית הזוג.
 6. בכמה מקרים ביצע שימוש בזרע של נפטר לאחר מותו. בכמה מהמקרים היה מדובר באדם שהפקיד זרע בחייו ובכמה מהמקרים מדובר בזרע שנלקח ממנו לאחר מותו.
 7. אבקש לקבל את כל הנוסחים עליהם החתמתם בשנים 2023-2024 בנות זוג ו/או הורי הנפטר על מנת לבצע הליך נטילה ו/או כריתת אשך.
 8. אבקש לקבל כל חוות דעת משפטית ו/או הלכתית ו/או מוסרית שעשיתם בה שימוש לגבי נטילת זרע ו/או קצירת אשכים ו/או נטילת רקמה ו/או שימוש בזרע המת."

- העתק העתירה צורפה לתגובת המשיבים בנספח מש/1.

- העתק בקשת חופש המידע מצ"ב בנספח 3 לתגובה זו.

21. דא עקא, המשיבים העלימו מבית המשפט כי ביום ה' תשרי תשפ"ה 7.10.24 שלחה משיבה 2 תשובת לבקשת חופש המידע נשוא העתירה. מתשובה זו עולה, כדלקמן:
- א. מתחילת שנת 2023 בוצעו 11 מקרים של כריתת אשך. בנוסף לכך ב- 189 מקרים בוצע הליך כירורגי בו הוצאה רקמה מהאשך. (מהתשובה עולה כי בשנה האחרונה בוצעו סה"כ 200 ניתוחים בניגוד לחוק האנטומיה והפתולוגיה).
- ב. למרות שבהתאם לחוק ולפי ההנחיות של היועץ המשפטי לממשלה אין לבצע "קצירת זרע" ללא אישור בית משפט או לחלופין אישור בת הזוג. מהתשובה עולה כי:

"מתוך 200 המקרים בהם בוצעה נתיחה. רק ב- 9 מקרים ניתן לכך אישור ע"י בית משפט. רק 46 מקצירות הזרע בוצעו לבקשת בת הזוג."

הוי אומר, ב- 191 מקרים בוצע הליך כירורגי ללא אישור בית משפט. כמו כן ברור כי רוב מוחלט של קצירות הזרע נעשו לבקשת ההורים ולא לבקשת בת הזוג: "ב- 143 מקרים בוצע ההליך לאחר אישור ההורים"

זאת בהתאם להוראת השעה ובניגוד להנחיות המפורשות של היועץ המשפטי לממשלה שקבע שאין להורים כל סמכות בעניין.

ג. כמו כן, ביחס לשאלה 8 כדלקמן:

"אבקש לקבל כל חוות דעת משפטית ו/או הלכתית ו/או מוסרית שעשיתם בה שימוש לגבי נטילת זרע ו/או קצירת אשכים ו/או נטילת רקמה ו/או שימוש בזרע המת."

תשובת משיבה 2 היא כדלקמן:

"המידע לא קיים ולכן בקשתך נדחית",

הוי אומר, אין בידי המשיבים שום חוות דעת משפטית התומכת בהתנהלותם הן ביחס לקצירת זרע בניגוד לחוק האנטומיה, והן ביחס לקצירת זרע לבקשת ההורים שלא באישור בית משפט.

- תשובת משיב 2 לבקשת חופש המידע, מיום ה' תשרי תשפ"ה 7.10.24 מצ"ב בנספח 4 לתגובה זו.

22. יצוין כי ביום ח' תשרי תשפ"ה 10.10.24 בשעות הבוקר, פנו המשיבים לעותרים כדי לקבל את תגובתם לבקשת הארכה נוספת של חמישה ימים למסירת תגובתם.

- מצ"ב בנספח 5 הודעת המשיבים שנשלחה לעותרים בבוקרו של יום ה 10.10.24
23. עותר 2 השיב לבקשה תשובה מפורטת וצירף אליה את התשובה שקיבל מהמשיבים במסגרת העתירה.

- מצ"ב בנספח 6 תשובת עותר 2 למשיבים לבקשת הארכה שנשלחה ביום 10.10.24.
24. בשעות הצהריים, שעות לאחר קבלת תגובות העותרים, הודיעו המשיבים כי עלה בידם לסיים את התגובה והם לא זקוקים להארכה. על כן ברור שמהמשיבים בחרו להעלים את תשובת משיב 2 לבקשת חופש המידע מעיני בית המשפט למרות שזו עמדה לעיני ב"כ של המשיבים. כאמור מדובר בתשובה בה מודה משיב 2 שאין בידיו שום חו"ד משפטית התומכת בהתנהלותו בנושא.

המשיבים מסתירים מידע גם מההורים השכולים

25. בעקבות הדיון הקודם התברר כי המשיבים יצרו מצב של מסלול עוקף חקיקה שפרטיו אינם ידועים לאיש ובכך נוצרת עוגמת נפש גדולה לכל הצדדים. אשר על כן, בית המשפט הנכבד בהחלטתו מיום ט"ו תמוז תשפ"ד 21.7.24 שאל שאלות פשוטות עליהם המשיבים התבקשו להשיב.

26. המשיבים ענו על השאלות כביכול בצורה מלאה, אך יחד עם זאת ברור כי תשובות אלו שהוצגו כעת לבית המשפט לא יוצגו להורים, לבת הזוג או למי מבני המשפחה בשעתם הקשה. כך בנספח מש/2 לתגובה המשלימה.

בכותרת המסמך מופיע שמדובר **בשיח בע"פ** :

הנדון: נטילה ושימור זרע של נפטר - דגשים לשיח בע"פ של מודיע נפגעים - מלחמת "חרבות ברזל"

החשאיות של המסמך אינה מסתיימת בכותרת. גם בסעיף 2 בגוף המסמך נכתב **שהמסרים יועברו בע"פ בלבד וגם זאת רק לאחר שהמשפחה תביע התעניינות מיוזמתה** :

2. **אם המשפחה מביעה התעניינות** לקבל פרטים נוספים יש להעביר את המסרים הבאים **בעל-פה בלבד** :

כך גם בסוף נספח זה נכתב בצורה מודגשת :

יובהר כי אין להעביר את המסמך לידי המשפחה ומדובר בדגשים לשיח בעל-פה בלבד.

27. המצב בו הורים שכולים בשעתם הקשה בה הם מקבלים את ההודעה הנוראה מכל, נאלצים לקבל החלטות ביחס לקצירת זרע של בנם, מבלי שיש בידיהם חומר כתוב ערוך ומסודר ביחס להשלכות של מעשה זה הוא בלתי נתפס. התשובות שנתנו המשיבים לבית המשפט הם תשובות אשר רק השופטים יזכו לראותם. העותרים מתריעים על כך שהורים שכולים שבנם נהרג העומדים בפני שאלות קשות ומחודשות לא יזכו לראות את התשובות שהמשיבים נתנו לשאלות חיוניות שנשאלו ע"י בית המשפט. ההורים השכולים יאלצו להיות תלויים בהסברים בע"פ ללא כל תיעוד וגם זאת רק לאחר שיביעו התעניינות ויבקשו פרטים. תשובות אשר בהכרח מושפעות מתפיסת עולמם האישית של נציגי משיב 4 ומהסיטואציה הקשה איתה הם מתמודדים. "תשובות בעל פה" אינם מחייבות איש, וכפי ששמע בית המשפט בעצמו מפי המבקשים להצטרף לעתירה 6-7, ההורים עלולים להיות חשופים למסע לחצים מביש בלחץ גורמים שונים כמו חברה, בת הזוג, אחים וכו' כשאין בידם שום כלי אפקטיבי לבחון את החלטתם ולהבין את המשמעויות של ההליך ואת הסיכויים שבית המשפט יתיר שימוש בזרע. מדובר בהחלטה שעל פניו ניתנת בלי שום ידע ממשי וממילא בלי שיקול דעת. המשיבים פוגעים בהורים השכולים בכך שהם יוצרים עבורם אשליה כאילו הם יכולים ליצור המשך לבנם המת, ומציבים בפניהם דילמה עם המון שאלות פתוחות, בלי לספר להם שהסיכוי שהם יוכלו לממש את "החלום" שכאילו נפתח בפניהם, הוא כמעט בלתי אפשרי, היות והקלות הרבה בה המשיבים מעודדים את קצירת הזרע, עומדת בניגוד משווע להתנגדותם הצודקת לשימוש בו בשעה שאין שום הוכחה לכך שהנפטר אכן הביע רצונו מחייו שיעשה שימוש בזרעו לאחר מותו.

28. למותר לציין כי הנחיה זו עומדת בסתירה מוחלטת לחובת הפרסום כפי שעולה מחוק חופש המידע סעיף 6 לחוק הקובע :

"(א) רשות ציבורית תעמיד לעיון הציבור את ההנחיות המינהליות הכתובות שעל פיהן היא פועלת ושיש להן נגיעה או חשיבות לציבור."

כך גם היא עומדת בניגוד לפסיקה המקובלת כפי שבאה לידי ביטוי בבג"צ 5537/91 **אפרתי נ' אוסטפלד**, פ"ד מו(3) 501 :

"תנאי מוקדם והכרחי לקביעתן ולהחלתן של הנחיות פנימיות הוא בהבאתן של אותן הנחיות לידיעת המעוניינים, בין בפרסומן לרבים בין אחרת. מדברים אנו,

כמובן, בהנחיות שיש בהן כדי לאצול על זכות הפרט... **הסתרת ההנחיות מהאזרח, לבד מכך שהיא נוגדת מושכלות ראשוניים במשטר דמוקרטי – ומוסיפה היא ומאפשרת שרירות בעשייה – אין בה לא סבירות ולא היגיון**... מדברים אנו עתה בחובת פרסום הנדרשת מתוך מהותה של המאטריה וכנגזרת מעקרון שלטון החוק, ולא כחובה קבועה החרוטה בדין". (הדגש אינו במקור. מ.פ.).

29. נראה כי הסתרת מידע חשוב הפכה לשיטה אצל המשיבים, ורק מסיבה זו יש לדחות את תשובתם, שכאמור נועדה רק לעיני בית המשפט, אך בזמן אמת מקפידים המשיבים שהתשובה לא תגיע בצורה מסודרת והגונה להורים.

30. בהקשר זה חשוב להוסיף. בסעיף 16 לתגובה המשלימה ציינו המשיבים כי המבקשים להצטרף לעתירה פנו לבית המשפט לענייני משפחה וקיבלו את אישורו לקבורת הזרע. למען השלמת התמונה נבקש לציין, אחי הנפטר אשר קיבל את קשיות הזרע לקבורה ביקש את הרקמות שנכתרו, מהם הוצא הזרע. בתגובה נאמר לו על ידי בית החולים כי **הרקמות נזרקו** לאחר המיצוי. אין צורך להכביר מילים, על הצער שנגרם למשפחה, כאשר התברר לה כי בנם לא הובא לקבורה בשלמות, בשל זלזול המשיבים במי שמסר את נפשו על מנת להגן על מדינת ישראל.

התעלמות המשיבים מהגדרת בת הזוג.

31. העותרים יוסיפו לטעון כי, בסעיף 19 לתגובה המשלימה של המשיבים ניתן לכאורה מענה לשאלת ההתייחסות לנושא מערכת היחסים בין ההורים לבת הזוג. אלא שתשובה זו מתעלמת משאלת השאלות, מי מוגדרת כבת זוג במקרה זה? האם כל חברה של בחור בגיל הנעורים הופכת להיות בת זוג גם אם לא היה בכוונתו להקים עימה משפחה? בדיוני הועדה בכנסת עלה נושא זה על ידי העותרים וכל הנוכחים הבינו עד כמה קריטית הגדרת בת הזוג כדי לא להגיע חלילה לפגיעה אנושה בהורים שכולים. בעקבות זאת אף תוקנה הצעת החוק בהסכמה כללית לנוסח הבא (נספח 9 לעתירה עמוד 162):

"בת זוג", של הנפטר – מי שבעת פטירתו של הנפטר הייתה אשתו או בת זוג הקבועה, והכול ובלבד שלא חל פירוד ביניהם ערב הפטירה או שלא הייתה לו בעת פטירתו בת זוג אחרת;
"בת זוג קבועה" – מי שהיא והנפטר קשרו יחד את חייהם מתוך כוונה להקים תא משפחתי;"

יתר על כן, בטופס שהוצע על ידי הועדה ואף עליו הוסכם, צריכה הייתה בת הזוג וצריכים היו ההורים להצהיר באופן מפורש שידוע להם שהנפטר היה רוצה שיעשה שימוש בזרעו כפי שהם מבקשים לעשות. כמפורט בסעיף 80 לעתירה:

"(ג) נטילת זרע מנפטר לשם הולדה תבוצע לפי בקשה כלהלן, שהוגשה בכתב לפי טופס כאמור בסעיף 3 ב:

(1) בקשה של בת הזוג של הנפטר **ובלבד שהצהירה כי היא אשתו של הנפטר או בת זוגו הקבועה וכי ידוע לה כי הנפטר היה רוצה שהיא תלד לו ילד, אף לאחר פטירתו;**

(2) בקשה של הוריו של הנפטר, **ובלבד שהצהיר כי ידוע לו שהנפטר**

הותיר הנחיות שבהן הביע רצון לעשות שימוש בזרע לשם הולדת

ילד לאחר פטירתו; " (תוספת הדגשים אינה במקור, מ.פ.).

המשיבים מתעלמים מכל הדיונים ומכל ההסכמות להם הם היו שותפים במסגרת עבודת הועדה בכנסת, וחמור מכך הם מתעלמים מכל ההשלכות החמורות של התנהלותם כפי שעלה בדיונים אלו. בפרוטוקול ועדת הבריאות מיום 7.2.23 בעמוד 26 אומרת מיכל קסטן קידר נציגת ארגון אלמנות ויתומי צה"ל כך:

"שמי מיכל קסטן קידר ואני אלמנתו של סגן אלוף דולב קידר שנהרג ב"צוק איתן". לפני כמה שנים הבת שלי שמעה דיבורים על גלגול קודם של החוק הזה והתגובה המיידית שלה היתה: אוי ואבוי אימא, הם הולכים להוליד יתום. אני הבטחתי לה אז שבמידה והחוק באמת יגיע לכנסת, אני אגיע להשמיע גם את קולה."

ובפסקה שמעל פסקה זו.

"יש דברים שרק אלמנה יכולה לדעת שהחוק הזה פוגע בה. גם אם אתם חושבים שאתם הולכים לקראת האלמנה, לא תמיד אתם באמת הולכים לקראת האלמנה."

אמירות אלו עוררו דיון כואב מר וקולני בין נציגות האלמנות והיתומים להורים השכולים שנכחו בדיון, והם המחישו רק במקצת את חומר הנפץ במערכת יחסים זו, שאם אין לה כללים והגדרות ברורים מביאה רק הרס וחורבן. תגובת המשיבים המתעלמת מכך, מהווה עלבון ופגיעה במשפחות השכולות. היא מעידה שהמשיבים מנסים לחמוק מאחריותם לפרסם טופס הסכמה מראש מחשש שהם ידרשו לנהל מאגר חותמים, או לפרסם הנחיות ברורות מחשש שאלו יצטרכו לעמוד לבחינת הציבור ובית המשפט והם מעדיפים להמשיך להתנהל בצורה עמומה על אף הנזקים הכבדים שהתנהלות זו כבר מייצרת.

הוראת השעה - הליך מנהלי לא תקין

32. בתגובה המשלימה של המשיבים בסעיף 10 מתואר ההליך המנהלי כדלהלן:

"פנה משרד הבריאות לנציגי היועצת המשפטית לממשלה בכדי לבחון אפשרות לקבוע בהוראת שעה הסדר שיאפשר גם להורים של נפטרים (בדומה לבת זוג) לבצע נטילת זרע מיקיריהם ללא צורך באישור בית המשפט... אישרה המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי - חוקתי), אשר הוסמכה לכך על ידי היועצת המשפטית לממשלה, לבתי החולים לבצע נטילת זרע מנפטר גם לבקשת הורי הנפטר, מבלי להפנות אותם לבית המשפט"

אם היה מדובר בדברים הנוגעים למלחמה, ביטחון המדינה או למשא ומתן היה אפשר להבין את החשאיות אך כיוון שמדובר בהליך מנהלי, הנוגע לפגיעה בנפטרים, העותרים יטענו כי אסור לקבל מצב בו הליך מנהלי מעין זה מוצג לבית המשפט ללא תאריך ומסמך של הפניות והתשובות. הצגת הדברים בלי שם מקבל ההחלטה, מסמך ותאריך, מוכיחה כי המשיבים לא לוקחים אחריות ונוהגים בזלזול מחפיר בנושא מקודש זה. התנהלות זו מתכתבת עם ההתנהלות בשטח כפי שעולה מסעיף 30 לתגובה זו ביחס להשלכת הרקמות, בלא קבורה. אין ספק כי תשובת משיבה 2 כפי שהובאה בסעיף 21. לתגובה זו, בסעיף ג., כי

אין לה שום חו"ד משפטית או אחרת התומכת בהתנהלותה חושפת את מה שתשובת המשיבים מנסה להסתיר ולעמעם.

בחינת טופס הבקשה מש/2 המצורף לתגובה המקדימה של המשיבים לאור התגובה המשלימה של המשיבים.

33. מן הזהירות במידה ובית המשפט לא יורה על ביטול נטילת זרע מנפטר בלי הסכמה מפורשת מחיים יבקשו העותרים להעיר ביחס לטופס ההסכמה שהוצג על ידי המשיבים כדלקמן.

34. בסעיף 18 לתגובת המשלימה מטעם המשיבים נכתב:

"ככל שהתקבלה ההסכמה להליך לנטילת זרע, וזאת לאחר שכאמור, מודיע הנפגעים הסביר את כל המורכבויות העולות מן הסוגייה, אזי הגורם הרלוונטי (בת הזוג או ההורים לפי המצב המשפחתי) מתבקש לחתום על טופס משרד הבריאות - טופס בקשה לנטילה והקפאת זרע לאחר המוות במלחמת חרבות ברזל (נספח מש/2 לתגובה המקדמית)".

לאור הדיון שהתקיים בבית המשפט והתשובה המשלימה של המשיבים, מבקשים העותרים להעיר ביחס לטופס הבקשה לנטילה והקפאת זרע כפי שהוא מופיע במש/2 לתגובה המקדמית, כדלקמן.

35. הטופס מתייחס להוצאת זרע מרקמת אשך ולא מתייחס למה שמתבצע בפועל - הוצאת רקמת האשך מהנפטר. למעשה הורים יכולים לחתום על המסמך בלי להבין שהם למעשה חותמים על "אישור נתיחה של הנפטר", לכן יש צורך בשינוי הטופס כך שכל מי שיחתום עליו יבין בצורה ברורה שבחתימתו הוא למעשה מאשר נתיחה של הנפטר. הדבר צריך להיות ברור ומודגש. כרגע אין לכך התייחסות בטופס.

36. בפרוטוקול הדיון בעמוד 10 שורה 37 והלאה מובאים דבריה של המבקשת להצטרף 7:

"החברה היתה אצלנו בבית וכל הקצינים מהצבא שהגיעו הכניסו אותנו לחדר ופשוט אמרו לנו ככה, **אנו רוצים שתחתמי** על שאיבת זרע. אמרתי מה? בעלי גם נכה, היינו בכלל בתכתובת איזה זרע, מה פתאום **הוא לא נשוי לא אתן**. למה שאתן. **אחד היה איתי. תחתמי תחתמי**. הבן שלי יצא בחוץ החל לדבר עם רבנים התקשר. **אמא שלו** (הכוונה לאמא של החברה של הנפטר. מ.פ.) **עומדת מעלי תחתמי תחתמי**. אמרתי לפי ההלכה זה אסור הוא לא נשוי. אסור לנו לעשות דבר כזה. הוא בירר עם הרבנים **אם לא תחתמי אחר כך בית המשפט יקבע**. אמרתי אפילו אם בית המשפט ייתן אני בחיים לא אתן דבר כזה. הוא דיבר עם רבנים לחצו עלינו שעתיים הינו בחדר. ניסו לכפות עלינו. לא באו להסביר באו לחתום. בסוף אמרו לו טוב אם זה עוד שלבים, אחר כך בית משפט. **למרות שאמרתי אני לא יסכים אחר כך לחתום. הסכמנו בכפייה תחתמי**". (הדגשים אינם במקור. מ.פ.)

ובעמוד 12 בשורה 10 סיפר אחיו של המנוח :

”כשהם הגיעו לחדר כפי שאמא סיפרה היה הליך של כפיה ולא הליך של בקשה.

הם חיכו בחדר וחיכו שהאמא תשתכנע לחתום.”

העותרים יטענו כי תיאור זה, מחייב להוסיף לבקשה סעיף שיבהיר כי הבקשה לביצוע נתיחה של נטילת זרע מהנפטר נעשתה מרצונם החופשי של המבקשים ובלי שום לחץ מגורם כלשהו והדבר נעשה בהתאם לרצונו של הנפטר. כך מקובל בכל מסמך בו יש בקשות העלולות להינתן בשל לחצים כמו בצוואות, הנחיות מקדימות, מתן ייפוי כוח מתמשך וכד'.

37. כמו כן, יש להוסיף לבקשה את הסעיפים הבאים :

א. ידוע לנו כי נטילת זרע כרוכה בביצוע הליך ניתוחי, ויתכן שלא כל הרקמות יובאו לקבורה.

ב. בבקשה של ההורים יש להוסיף, כדלקמן :

אנו מצהירים בזה כי בנינו הביע רצונו שינתחו את גופו לאחר פטירתו לצורך כך שתהיה אפשרות לעשות שימוש בזרעו כדי להביא ילד לעולם גם אם לא יזכה לגדל את בנו, ואנו מודעים לכך שלא יתאפשר שימוש בזרע ללא קבלת החלטה של בית משפט ובתנאי שבית המשפט ישתכנע שאכן זה היה רצונו של הנפטר. כמו כן אנו מודעים לכך שהאישה אשר נסכים כי תתקשר איתנו למטרת השימוש בזרע תהיה אמו של הילד לכל דבר וענין ואנו יודעים כי אין כל אפשרות לתת את הזרע לאם פונדקאית.

ג. בבקשת בת הזוג יש להוסיף הצהרה, כדלקמן :

אני מצהירה בזה כי אני בת זוגו הקבועה של הנפטר, קיימתי קשר זוגי עם הנפטר למטרת הקמת תא משפחתי משותף והיה בכוונתנו להביא יחד ילדים לעולם. אני מצהירה בזה כי בן זוגי הביע רצונו שינתחו את גופו לאחר פטירתו לצורך כך שתהיה לי אפשרות לעשות שימוש בזרעו כדי להביא ילד לעולם גם אם בן זוגי לא יזכה לגדל אותו.

כמו כן אני מצהירה בזה כי יידעתי את הורי הנפטר בהליך זה והם נתנו לי את הסכמתם. (הסכמת הורי הנפטר נדרשת רק במקרה של בת זוג שאינה נשואה)

סיכום

38. לאור האמור לעיל, ולאור התחפרות המשיבים בעמדותיהם מבלי שהציגו שום טיעון משפטי או עובדתי חדש וזאת תוך שהם פועלים בניגוד לחוק האנטומיה ולחוק כבוד האדם וחירותו, **מתבקש בית המשפט, להוציא צו על תנאי המורה למשיבים לבוא וליתן טעם מדוע הם מאפשרים קצירת זרע מנפטר בהליך ניתוחי ללא הסכמה מפורשת מחיים.**

לחילופין,

יתבקש בית המשפט להוציא צו על תנאי המורה למשיבים לנמק מדוע לא יפרסמו טופס הסכמה לשימוש בזרע נפטר עליו יחתום מי שמעוניין שינתחו את גופו בהליך של קצירת זרע לאחר מותו ושיעשו שימוש בזרעו לאחר מותו.

לחילופי חילופין,

יתבקש בית המשפט להוציא צו על תנאי המורה למשיבים לנמק מדוע לא יפרסמו טופס המאפשר למי שמעוניין שלא יעשה שימוש בזרעו להודיע למשיבים על כך מראש על מנת שלא יפגעו בו ובזרעו. תוך יצירת אפשרות של המשיבים לבצע רישום של מגישי הטפסים.

כמו כן, מתבקש בית המשפט לתת צו ביניים האוסר קצירת זרע של נפטר ללא הסכמת בת זוג ובלי אישור בית משפט. זאת מאחר שהוראת השעה ניתנה בהליך מנהלי לא תקין, ללא שום חו"ד מסודרת או פרסום מנומק.

כמו כן, במידה ובית המשפט לא יקבל את טענות העותרים בנושא ההסכמה מראש, מתבקש בית המשפט להורות למשיבים לפרסם כללים ברורים וכתובים לקצירת זרע והשימוש בו, ולחייב את המשיבים למסור מידע מפורט בכתב למשפחות שכולות טרם קבלה ההחלטה בנושא קצירת הזרע.

כמו כן, מתבקש כב' בית המשפט להורות למשיבים לתקן את טופס הבקשה לנטילת זרע ולהוסיף בו את נושא קבלת ההחלטה מתוך בחירה ורצון חופשיים, וכן את התחייבות החותמים שהדבר תואם לרצון הנפטר. בהתאם לאמור בסעיף 36 לתשובה זו.

בשם העותרים:

מיכאל פואה יהודה פואה, עו"ד מיכאל לוי מיכאל ליטווק, עו"ד

טבלת נספחים

נספח	תאור	עמוד
1	מחקר אודות שימוש בזרע נפטר לו הייתה שותפה פרופ' טליה אלדר גבע	14
2	העתק טופס הסכמה מחיים, כפי שסוכם בטיוטה לקראת הדיון בוועדת הבריאות בתאריך 7.2.24.	20
3	בקשת חופש המידע	24
4	תשובת משיב 2 לבקשת חופש המידע מיום ה' תשרי תשפ"ה 7.10.24	28
5	הודעת המשיבים שנשלחה לעותרים בבוקרו של יום ה 10.10.24	31
6	תשובת עותר 2 למשיבים לבקשת הארכה שנשלחה ביום 10.10.24.	35
7	תצהיר	43

נספח 1

מחקר אודות שימוש בזרע נפטר לו הייתה שותפה פרופ' טליה
אלדר גבע

Single men's attitudes towards posthumous use of their sperm cryopreserved due to illness in Israel

Anat Stein¹ | Eran Altman^{1,2} | Mali Rotlevi¹ | Donia Seh¹ | Avital Wertheimer² |
Avi Ben-Haroush² | Yoel Shufaro²

¹Andrology and Sperm Bank, Helen Schneider Hospital for Women, Rabin Medical Center, Beilinson Hospital, Petach Tikva, Sackler Faculty of Medicine, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel

²Infertility and IVF Unit, Helen Schneider Hospital for Women, Rabin Medical Center, Beilinson Hospital, Petach-Tikva, Sackler Faculty of Medicine, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel

Correspondence

Yoel Shufaro, Infertility and IVF Unit, Helen Schneider Hospital for Women, Rabin Medical Center, Beilinson Hospital, Petach Tikva, Sackler Faculty of Medicine, Tel Aviv University, Tel Aviv, Israel.
Email: yoelshufaro@tauex.tau.ac.il

Abstract

Background: Banking of frozen spermatozoa by single men opens the possibility of procreation long after their death. Requests for posthumous reproduction by the families of the deceased are growing, raising an ethical debate, especially when written instructions were not left by the patients and in cases of unplanned perimortem collection. The issue of the progenitors' intention to procreate after death is the key to ethically based decision-making in these cases.

Objectives: To evaluate the attitude of single men cryopreserving spermatozoa before life-threatening medical situations towards post-mortem usage of their cryopreserved spermatozoa.

Materials & methods: Adult single men prior to sperm cryopreservation before cytotoxic therapy were asked to sign a structured form declaring their will and instructions for the usage of their cryopreserved spermatozoa in case of their demise.

Results: Four hundred fifty-two men of diverse ethnicity, religious and cultural backgrounds signed the form providing instructions for the use of their cryopreserved spermatozoa in case of mortality. Their age was 27.4 ± 8.06 years. Seven (1.5%) patients willed their spermatozoa for posthumous reproduction to a sibling, 22 (4.9%) to parents, and 26 (5.7%) to their informal female partners. The significant majority ($n = 397$; 87.8 %) of the single men were ordered to destroy their cryopreserved spermatozoa in case of their expiry. Note that, 26–39 years old men were less likely (81.8% vs. >90% in other ages) to order sperm destruction, as well as men with a poorer prognosis (83% vs. 90%).

Discussion: In this study group, most single men cryopreserving spermatozoa in the face of future life-threatening morbidity do so for their own future live parenthood, and are not interested in posthumous reproduction.

Conclusion: Our results doubt the claim that single men who had an unplanned perimortem sperm collection can be universally presumed to have wished to father a child

Anat Stein and Eran Altman contributed equally and should be considered joined first authors.

This is an open access article under the terms of the [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/) License, which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited, the use is non-commercial and no modifications or adaptations are made.

© 2023 The Authors. Andrology published by Wiley Periodicals LLC on behalf of American Society of Andrology and European Academy of Andrology.

posthumously. Any claimed assumed consent in these cases should be considered for each case individually based on its specific circumstances.

KEYWORDS

cancer patients, posthumous reproduction, sperm cryopreservation

1 | INTRODUCTION

Male fertility preservation might be either planned or unplanned. In the first scenario, spermatozoa are frozen after consultation before life-threatening conditions with an anticipated negative impact on male fertility, and written documentation of the patients' instruction in the case of mortality is obtained. In the latter scenarios, spermatozoa are retrieved after an unexpected event leading to brain or cardiac death without any documentation of the patients' consent or wish.¹ The frozen-thawed specimens may be used for various modes of assisted reproduction depending on the quantity and quality of the cryopreserved spermatozoa and the female partner's parameters.

In the case of death, the motivation for posthumous reproduction may be shared by both the deceased men and surviving parties or may originate from the surviving parties alone, especially when sperm cryopreservation was unplanned.² In such a case society is faced with increasing legal, cultural, ethical, social, and religious dilemmas, especially when young men's life is lost under tragic circumstances and their will for procreation remains obscure, despite the fact that it is considered a fundamental right within various societies, traditions, and religions.³ The informed consent and directive orders in cases of planned sperm cryopreservation are the ethical and legal basis for the use of spermatozoa after death. However, in unplanned cases of perimortem sperm preservation is performed under an emergent approval without any knowledge of the deceased person's will or intentions. It is in such cases that the use of the cryopreserved spermatozoa might be under debate between relatives and the state or society because explicit instructions were not left by the deceased. Requests for posthumous use of the frozen spermatozoa with a woman unknown to the deceased sometimes rise on behalf of parents (posthumous grandparenthood). Their argument is usually based on the assumption that the wish of the deceased person was to father a child and become a parent. An ethical and legal dilemma exists in such cases between the compassion for those who lost a young son under tragic circumstances on one hand, and the insult to the autonomy of the deceased person by procreating him without his explicit consent, a mandatory request for ethical posthumous reproduction,⁴ on the other. One approach to resolving this dilemma was introduced in Israel as Attorney General guidelines in the lack of specific legislation. These guidelines determined that in the absence of written instructions, posthumous reproduction with frozen spermatozoa is permitted only to the female partner of the deceased, presuming that if the deceased man had the wish to procreate it was with her. The use of the spermatozoa in such cases is permitted only after a minimum period of 1 year of death, in order to make sure that the female partner's will was free from emotional and

other stress.⁵ These guidelines do not recognize any parental (or other family relatives') rights to use the spermatozoa of the deceased person and have withstood attempts to challenge them in court.⁶ Nevertheless, requests have been submitted to courts over the years by parents seeking permission to use their deceased son's spermatozoa to create genetic grandchildren,^{5,7} but in most cases were refused.

Another ethical approach to this issue claims that the use of cryopreserved spermatozoa from a deceased identifiable man, even by a woman not known to him in life, is ethically preferable to anonymous donor spermatozoa from the perspective of the child. The potential advantages are genealogical certainty, information about the identity, life narrative, and ancestry of the genetic progenitor as well as a close relationship with extended family members.⁸ Nevertheless it is difficult to claim that such a possible benefit to a potential child is superior to the autonomy of the deceased man whose spermatozoa was cryopreserved perimortem without his explicit consent.

In the face of the increasing demand from the parents of young men who deceased suddenly for posthumous grandparenthood for familial continuity, we sought to study the attitude of single men cryopreserving spermatozoa in a planned manner in a scenario where near death is a realistic possibility, towards posthumous reproduction. We believe that their positions and instructions will represent this age group and are also relevant to cases of sudden death and unplanned collection, which raise an ongoing debate between the right to individual autonomy and the family's wish for continuity.

2 | MATERIALS AND METHODS

Data was retrieved from the written instructions left by single adult men that cryopreserved spermatozoa in our bank between 2000 and 2020, for the usage of their spermatozoa in case of future mortality. Prior to freezing, all men facing cytotoxic or radiotherapy for the treatment of various malignancies were asked to sign a structured form, declaring their consent or refusal for usage of their cryopreserved spermatozoa in case of future mortality. The men were asked to choose one of three options:

1. To write a separate will, in which written instructions for what should be done with the frozen spermatozoa in case of death are given.
2. To bequest the frozen spermatozoa to a specific person for posthumous reproduction.
3. To discard the frozen spermatozoa sample.

The data was collected anonymously under our Institutional Review Board approval (RMC-19-0697) which waived the requirement for informed consent for the anonymous retrospective collection.

The Chi-Square test was used to evaluate for association between pairs of categorical variables. The differences were considered to be statistically significant at $p < 0.05$ at a confidence interval of 95%.

3 | RESULTS

During a period of 20 years, 2731 oncological male patients facing cytotoxic/radiotherapy possibly impairing spermatogenesis were referred to our bank to cryopreserve sperm samples for future use. Out of them, 602 (22%) were single men. One hundred forty-six were minors under 18 and the other 456 men were adults. None of them had children. Their age was 27.4 ± 8.06 years and the average number of vials cryopreserved was 7.9. Full data, including specific diagnosis, was available for 452 out of 456 adult oncological patients with cryopreserving spermatozoa.

Out of the single adult men group, 26 (5.7%) patients willed their spermatozoa for posthumous reproduction to informal female partners; seven (1.5%) to a sibling, and 22 (4.9%) to their parent/s. The significant rest 397 (87.8%) ordered to destroy their cryopreserved spermatozoa in case of their expiry.

Two hundred twelve (212) out of 230 (92.2%) patients aged 18–25, 148/181 (81.8%) of patients 26–39, and 37/41 (90.2%) of patients 40 or older, ordered sperm destruction in case of their demise ($p = 0.005$).

The patients were also divided into good ($n = 310$) and poor ($n = 142$) prognosis groups based on the diagnosis prior to sperm cryopreservation. 279/310 (90%) of the good prognosis and 118/142 (83%) of the poor prognosis patients ordered their spermatozoa to be discarded in case of their expiry ($p = 0.037$).

Four hundred sixteen of the men were of Jewish origin, and 36 were Arab Muslims. Only one of the Arab Muslim men willed his spermatozoa to a sibling and the rest of them ordered discarding it in case of death ($p = 0.07$).

4 | DISCUSSION

The possibility to start gestation with a dead man's spermatozoa, especially in the absence of documented permission from him, creates legal, cultural, ethical, social, and religious debates. Family continuity, feelings of responsibility, and the need to compensate the families for their loss on one hand, and the superiority of individual autonomy on the other, create different conceptualizations of posthumous reproduction.

ESHRE and the ASRM consider the conception of a child using a deceased man's cryopreserved spermatozoa ethically sound provided explicit consent has been made during his life, (thereby protecting his autonomy), and that the surviving partner received proper counseling after a period of grief.^{9,10} Cultural, ethical, and social positions concerning this dilemma differ from country to country. In France,

Germany, Hungary, Slovenia, and Sweden, posthumous reproduction with a deceased man's spermatozoa is forbidden. In the Czech Republic, Estonia, Greece, Netherlands, and the UK, posthumous usage of spermatozoa is allowed subject to written consent.¹¹ In Australia posthumous use of gametes is acceptable subject to consent and counseling after an appropriate period of grief is allowed.¹² In Malaysia, the most populated Muslim nation, the use of gametes or embryos harvested from cadavers in ART is prohibited.¹³ In Israel, in the absence of written instructions, posthumous reproduction with frozen spermatozoa is permitted only to the female partner of the deceased after a minimal grief period of one year.⁵ The rights of other family members to use the spermatozoa of the deceased person are not recognized.⁶

When death is unanticipated, explicit consent is not available, thereby preventing posthumous spermatozoa procurement according to most guidelines and ethical opinions.⁴ On the other hand, others claim that the autonomy of a deceased person is not necessarily superior to the welfare of the living relatives (widow, parents, or prospective children) especially if posthumous conception can bring significant advantages to the family of the deceased, like a continuation of his 'bloodline', allowing a widow's wishes for a child, and his parents wished for a grandchild to be satisfied.⁴ The debate between these two concepts often produces conflicts in the legal and even public media arenas,^{2,6,11} where the accepted approach is often challenged by relatives of young men who lost their lives in tragic unanticipated circumstances. Another aspect of this debate is concerns that having been conceived from a dead father, and the economic and social hardship of being raised by a single parent in a planned orphanage set-up, may negatively affect the welfare of the child. The Human Fertility and Embryology Authority (HFEA Act 1990) insisted that the welfare of the child including the "need of that child for a father", as well as the aspect of "planned orphans" must be taken into consideration.¹⁴ Little is known regarding the psychosocial development of children born to parents deceased before their birth. Some authors have cautioned that the knowledge and possible stigma of being born to a dead parent could subject children conceived posthumously to undue psychological stress or harm.⁹ On the other hand, others ponder whether it is better for children conceived posthumously to be born to a dead genetic parent, rather than from donor insemination,⁸ or even not be born at all.²

In this study we tried to shed some light on the posthumous reproductive wishes of young single men prior to cytotoxic therapy for malignancies, presuming that their positions on this issue will be representative of other men whose spermatozoa were preserved perimortem in an unplanned manner. Our patient group was heterogeneous in terms of ethnicity and religious belief and included single men who cryopreserved their spermatozoa for a substantial period of time. All the men in the group were Israeli citizens. Biological parenthood and familial continuity are extensively sought in all major ethnic groups composing the Israeli population.¹⁵ Assisted reproduction is generously financed by the public Israeli healthcare system, and the number of assisted reproduction cycles per capita in Israel is the highest worldwide.¹⁶ The issue of continuity of young men who lose their lives during military service is of special sensitivity in the Israeli public agenda.¹⁷ Despite the pronatalist social context in Israel, our results

revealed that the significant majority (87.4%) of the single men cryopreserved the spermatozoa for their own potential future personal use only, and ordered them to destroy it in case of their expiry. Less than 5% willed their spermatozoa to their blood relatives for posthumous procreation. Although these findings may be limited to Israel, if the vast majority of single men cryopreserving spermatozoa in the face of illness in such a pronatalist society oppose posthumous reproduction, this finding may be of wider relevance to other societies as well.

The percentage of men ordering sperm destruction in case of expiry was even higher than 90% when the oncological prognosis was relatively good or if they were younger than 26 or older than 39. Despite the statistically significant differences between the patient subgroups, the most important observation is that no matter what more than 80% of the men have decided against posthumous reproduction in their case. We hypothesize that the men in the good prognosis group were less likely to seriously contemplate their death and that men without children who are very young or above forty are even less likely to desire parenthood in unusual circumstances.

Most studies addressing the position of men cryopreserving spermatozoa in the face of diseases were performed in couples, an ethically less problematic population in the aspect of posthumous reproduction.^{18,19} Pastuzak et al. argued that men with malignancy, and perhaps even a prolonged life-threatening disease, are likely to consent to post-mortem sperm use, depending on age, paternity, and relationship status.¹⁹ A correlation between the relationship status and consent for posthumous reproduction was reported by Nakhuda et al. Note that, 77.8% of individuals in a relationship permitted their spouse to use their spermatozoa for procreation in case of death.²⁰

On the other hand, the vast majority of the single men in our cohort opposed posthumous reproduction with their cryopreserved spermatozoa. We presume that these single men preserving their fertility in the face of disease do have procreation wish in life, but not in case of their death without playing an active role in upbringing or having any relationship with the child.^{5,21-23} Additionally, they might not want to have a child with a woman not in a significant relationship with them, or have their own positions on the controversial issue of "need of that child for a father", as well as creating "planned orphans".¹⁴ Despite the values of continuity and parenthood, it seems that most of them are not interested in posthumous reproduction if they do not survive. We believe that these definite findings should project also on the management of cases of unplanned perimortem sperm collection. If in a certain society > 80% of young single men choose against posthumous reproduction in the face of life-threatening morbidity, then the default management in cases of unplanned collection should be not to use the spermatozoa unless solid evidence exists that the deceased person wanted to. Any claim for implicit consent in such cases should be individually examined based on its specific circumstances.

AUTHOR CONTRIBUTIONS

Anat Stein – Data collection, quality control, and writing of the first manuscript draft. Eran Altman – Clinical consultation and data collection. Mali Rotlevi – Sperm cryopreservation. Donia Seh – Data Curation. Avital Wertheimer – Review of the manuscript. Avi Ben-

Haroush – Critical review of the data and manuscript. Yoel Shufaro – Study design, data analysis, critical review, and finalization of the manuscript.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT

The authors declare no conflict of interest.

FUNDING INFORMATION

This study did not receive any funding.

DATA AVAILABILITY STATEMENT

The data that support the findings of this study are available on request from the corresponding author. The data are not publicly available due to privacy or ethical restrictions.

REFERENCES

1. Raziel A, Friedler S, Strassburger D, Kaufman S, Umansky A, Ron-El R. Nationwide use of postmortem retrieved sperm in Israel: a follow-up report. *Fertil Steril*. 2011;95(8):2693-2695. [10.1016/j.fertnstert.2011.04.066](https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2011.04.066)
2. Lipskind ST, Ginsburg ES. Posthumous assisted reproduction. 2022.
3. Westreich A. Present-day posthumous reproduction and traditional levirate marriage: two types of interactions. *J Law Biosci*. 2018;5(3):759-785. [10.1093/jlb/lsy026](https://doi.org/10.1093/jlb/lsy026)
4. Tremellen K, Savulescu J. A discussion supporting presumed consent for posthumous sperm procurement and conception. *Reprod Biomed Online*. 2015;30(1):6-13. [10.1016/j.rbmo.2014.10.001](https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2014.10.001)
5. Landau R. Posthumous sperm retrieval for the purpose of later insemination or IVF in Israel: an ethical and psychosocial critique. *Hum Reprod*. 2004;19(9):1952-1956. [10.1093/humrep/deh360](https://doi.org/10.1093/humrep/deh360)
6. Plonit v. Plonit et al. In Court IF, editor. 2016.
7. Ravitsky V. Posthumous reproduction guidelines in Israel. *Hastings Cent Rep*. 2004;34(2):6-7.
8. Bokek-Cohen Y, Ravitsky V. Parent-initiated posthumous-assisted reproduction revisited in light of the interest in genetic origins. *J Med Ethics*. 2022;49(5):357-360. [10.1136/medethics-2022-108204](https://doi.org/10.1136/medethics-2022-108204)
9. Posthumous collection and use of reproductive tissue: a committee opinion. *Fertil Steril*. 2013;99(7):1842-1845. doi:[10.1016/j.fertnstert.2013.02.022](https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2013.02.022)
10. Pennings G, de Wert G, Shenfield F, et al. ESHRE Task Force on Ethics and Law 11: posthumous assisted reproduction. *Hum Reprod*. 2006;21(12):3050-3053. [10.1093/humrep/del287](https://doi.org/10.1093/humrep/del287)
11. Ram-Tiklin E. *Solidarity as a Theoretical Framework for Posthumous Assisted Reproduction and the Case of Bereaved Parents*. Springer Science + Business Media B; 2019:501-517.
12. Council NHaMR. *Ethical Guidelines on the Use of Assisted Reproductive Technology in Clinical Practice and Research*. Australian Government; 2017.
13. Council TMM. Assisted reproduction. 2006.
14. Lawson AK, Zweifel JE, Klock SC. Blurring the line between life and death: a review of the psychological and ethical concerns related to posthumous-assisted reproduction. *Eur J Contracept Reprod Health Care*. 2016;21(5):339-346. [10.1080/13625187.2016.1203892](https://doi.org/10.1080/13625187.2016.1203892)
15. Gooldin S. 'Emotional rights', moral reasoning, and Jewish-Arab alliances in the regulation of in-vitro-fertilization in Israel: Theorizing the unexpected consequences of assisted reproductive technologies. *Soc Sci Med*. 2013;83:90-98. [10.1016/j.socscimed.2013.01.002](https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2013.01.002)
16. Birenbaum-Carmeli D. Thirty-five years of assisted reproductive technologies in Israel. *Reprod Biomed Soc Online*. 2016;2:16-23. [10.1016/j.rbms.2016.05.004](https://doi.org/10.1016/j.rbms.2016.05.004)
17. AHRONHEIMA, Bereaved families fight to use deceased child's sperm to be grandparents. 2022.

18. Hashiloni-Dolev Y, Schick Tanz S. A cross-cultural analysis of posthumous reproduction: the significance of the gender and margins-of-life perspectives. *Reprod Biomed Soc Online*. 2017;4:21-32. [10.1016/j.rbms.2017.03.003](https://doi.org/10.1016/j.rbms.2017.03.003)
19. Pastuszak AW, Lai WS, Hsieh TC, Lipshultz LI. Posthumous sperm utilization in men presenting for sperm banking: an analysis of patient choice. *Andrology*. 2013;1(2):251-255. [10.1111/j.2047-2927.2012.00027.x](https://doi.org/10.1111/j.2047-2927.2012.00027.x)
20. Nakhuda GS, Wang JG, Sauer MV. Posthumous assisted reproduction: a survey of attitudes of couples seeking fertility treatment and the degree of agreement between intimate partners. *Fertil Steril*. 2011;96(6):1463-1466. e1. [10.1016/j.fertnstert.2011.09.018](https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2011.09.018)
21. Bahadur G. Death and conception. *Hum Reprod*. 2002;17(10):2769-2775. [10.1093/humrep/17.10.2769](https://doi.org/10.1093/humrep/17.10.2769)
22. Strong C, Gingrich JR, Kutteh WH. Ethics of postmortem sperm retrieval: ethics of sperm retrieval after death or persistent vegetative state. *Hum Reprod*. 2000;15(4):739-745. [10.1093/humrep/15.4.739](https://doi.org/10.1093/humrep/15.4.739)
23. White GB. Commentary: legal and ethical aspects of sperm retrieval. *J Law Med Ethics*. 1999;27(4):359-361. [10.1111/j.1748-720x.1999.tb01471.x](https://doi.org/10.1111/j.1748-720x.1999.tb01471.x). Winter. 295.

How to cite this article: Stein A, Altman E, Rotlevi M, et al.

Single men's attitudes towards posthumous use of their sperm cryopreserved due to illness in Israel. *Andrology*. 2023;1-5. <https://doi.org/10.1111/andr.13483>

נספח 2

העתק טופס הסכמה מחיים, כפי שסוכם בטיוטה לקראת
הדיון בוועדת הבריאות בתאריך 7.2.24.

תוספת

(סעיף 4 (ב), 23)

חלק א'

הנחיות לעניין נטילת זרע ושימוש בו לאחר הפטירה

עליך להכין את ההנחיות בשלושה עותקים ולהפקיד עותק מהן אצל בת הזוג או ההורה שיוכל לפעול לפיהן במקרה של פטירה, או למוסרן לגורם שיוכל למסור להם את ההנחיות מיידית במקרה של פטירה.

בחירה א' – התנגדות:

[] התנגדות לשימוש בזרע לאחר הפטירה:

אני הח"מ _____ מספר זהות _____ מתנגד לשימוש בזרע שיינטל ממני לשם הולדה לאחר פטירתי (סמן בחירה זו ומלא את הפרטים לגביה רק אם אתה מתנגד לשימוש בזרעך לאחר הפטירה.)
בחירה ב' – הבעת רצון:

[] הבעת רצון לעניין נטילת זרע ושימוש בזרע לשם הולדה בידי מי שלא הפקיד

זרע בבנק הזרע

הנחיות אלה מאפשרות לך להביע את רצונך לעניין שימוש בזרע שיינטל ממך לאחר פטירתך לשם הולדת ילד.

אם אתה רוצה שבמקרה שלא יהיו לך ילדים, הוריק יוכלו לבקש נטילת זרע ממך לאחר פטירתך ולעשות, באישור בית המשפט, שימוש בזרע לשם הולדה אחרי מותך של ילד באמצעות אם עתידית שתלד את הילד ותגדל אותו, עליך לתת הנחיות מפורשות לכך בטופס זה. אם לא תיתן הנחיות מפורשות בטופס זה, הוריק לא יוכלו לעשות שימוש בזרע; מי שתהיה בת זוגך בעת הפטירה (אשתך או בת זוגך הקבועה) תוכל לעשות שימוש בזרע לשם הולדה אחרי מותך אף אם לא תיתן הנחייה מפורשת לכך בטופס זה ואף אם יהיו לך ילדים בעת הפטירה.

ילד שיוולד משימוש בזרעך יירשם במרשם האוכלוסין כילדך והוא יישא לפחות את שם המשפחה שלך. ילד כאמור יהיה כשיר לפי דין לרשת אותך, אם במועד לידתו טרם חולק העיזבון או שיוולד בתוך ארבע שנים לאחר הפטירה, אלא אם כן תקבע אחרת בצוואה.

דע לך כי השימוש בזרע לשם הולדה לפי הנחייתך זו תלוי בין השאר בבקשת בת הזוג או ההורים ליטול את הזרע ובאפשרות הרפואית לבצע את הנטילה,

וכן ברצונה ובהסכמתה החופשית של אישה לעשות שימוש בזרע להולדת ילד,
ואם בהנחייתך זו אתה ממנה את ההורים שלך או אחד מהם לעשות שימוש
בזרע – רק אם אותו הורה יהיה מעוניין לעשות שימוש כאמור.

אני הח"מ _____ מספר זהות _____ נותן בזה
הנחיות בנושא שימוש בזרעי לאחר מותי:

- 24 -

אני מסכים כי יינטל ממני זרע לאחר מותי אם תהיה לכך היתכנות רפואית;
ידוע לי כי לא ניתן להבטיח שיימצא זרע שניתן להשתמש בו לשם הולדה בהליך
של נטילת זרע לאחר המוות, וכי נטילה כאמור כרוכה בדרך כלל בפעולה
כירורגית ולעיתים גם בכריתה של האשך, ואני מסכים לביצועה. **אני רוצה**
שיעשה בזרע שימוש לאחר מותי לשם הולדת ילד, על ידי-

[] **בת זוגי** - שם בת הזוג: _____ ת.ז. _____ .

טלפון _____ כתובת דואר/ דואר אלקטרוני() _____

או בת הזוג שתהיה לי במועד פטירתי, שתהיה אימו של הילד ותגדל
אותו. [] אני מסכים כי בת זוגי תוכל, אם יעלה צורך רפואי בכך, לעשות
שימוש בזרעי לאחר פטירתי גם להפריית ביצית מתרומת ביצית, ובכלל
זה מתרומת ביצית מחו"ל, ובלבד שהיא תישא את ההיריון.

[] **ההורים שלי / אחד מההורים שלי** כמפורט להלן, שיתקשרו בהסכם
עם אישה שתלד את הילד, תהיה אמו של הילד ותגדל אותו [] ואני מבקש
שיוכלו לעשות שימוש כאמור גם אם תהיה לי בת זוג בעת פטירתי,

ובלבד שהיא אינה מעוניינת לעשות בו שימוש בעצמה:

שם: _____ ת.ז. _____ טלפון _____

כתובת דואר/ דואר אלקטרוני _____ – אם/אב;

שם: _____ ת.ז. _____ טלפון _____

כתובת דואר/ דואר אלקטרוני _____ – אם/אב.

אישור

אני מאשר כי אני נותן הנחיות אלו מרצוני החופשי ובדעה צלולה לאחר שהבנתי
את משמעות ההנחיות ואת תוצאותיהן כפי שמפורטות בטופס זה.

תאריך: _____ שם: _____ חתימה _____ :

אימות חתימה בידי עורך דין

אני הח"מ _____ עורך דין/שופט _____ מספר רישיון _____ מאשר

כי ביום _____ הופיע בפני מר _____ שזיהיתי
אותו לפי מספר זהות _____, והוא חתם בפניי על הנחיות אלו
בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעות ההנחיות ותוצאותיהן.
תאריך: _____ שם: _____ מספר רישיון: _____
חתימה וחותמת: _____

נספח 3

בקשת חופש המידע מיום 7.2.24

תאריך: 07/02/2024 סמוכין: 406825

בקשה לקבלת מידע (לפי חוק חופש המידע התשנ"ח – 1998)

סוג המידע המבוקש

הבקשה לקבלת מידע הינה:

☒ מידע המבוקש על ידי עמותה או ארגון חברתי

☐ מידע המבוקש על ידי גוף מחקר אקדמי

☐ מידע המבוקש על ידי מקבלי קצבה

☐ מידע אישי

☐ מידע חייב בפרסום

☐ מידע בתשלום

יש לצרף אישור ניהול תקין בתוקף מאת הרשם המוסמך

אישור ניהול תקין 2024 - מוסרי- ארגון זכויות אדם יהודי (ע-ר).pdf

פרטים אישיים

מעמד המבקש/המבקשת

אזרח/אזרחית או תושב/תושבת

תואר

בחירה

מספר זיהוי

036989986

שם פרטי

יהודה

שם משפחה

פואה

פקס

טלפון

מספר רישוי

דואר אלקטרוני

puay10@gmail.com

מען

ישוב

רחוב

מספר בית

מיקוד

תא דואר

האם הבקשה מוגשת עבור גורם אחר?

☐ כן

☒ לא

הרשות הציבורית ממנה מתבקש המידע

שם הרשות הציבורית

צבא הגנה לישראל

שם הממונה

תא"ל דניאל הגרי

דוא"ל הממונה

foi@mail.idf.il

טלפון הממונה

073-3862131

פרטי הבקשה

נושא הבקשה

כריתת אשך מחיילים שנהרגו בשנה האחרו

תיאור הבקשה

1. כמה חיילים עברו בשנה האחרונה (החל מ 7.10.23 ועד יום המענה) כריתת אשך/אשכים לצורך שימור זרעם לאחר מותם.
2. כמה חיילים עברו בשנה האחרונה (החל מ 7.10.23 ועד יום המענה) הוצאת רקמה מהאשך לצורך שימור זרעם לאחר מותם.
3. כמה חיילים עברו בשנה האחרונה (החל מ 7.10.23 ועד יום המענה) נטילת זרע ללא פגיעה בגופם לצורך שימור זרעם לאחר מותם.
4. כמה הורים חתמו על טופס הסכמה בעניין זה בזמן זה.
5. כמה אלמנות חתמו על טופס הסכמה בעניין זה לזמן זה.
6. אבקש לקבל את כל הנוסחים שהיו בשימוש החל מ 7.10.23 ועד היום. ואת הנוסח העדכני.
7. אבקש לקבל כל חוות דעת משפטית ו/או הלכתית ו/או מוסרית שנכתבה בצה"ל החל מ 7.10.23 ועד היום לגבי נטילת זרע ו/או קצירת אשכים ו/או נטילת רקמה ו/או שימוש בזרע המת.

צירוף קובץ

לחץ להוספת קובץ

☐ אינני מאשר/מאשרת שפרטי הבקשה יהיו גלויים לצד ג' אם תיערך אליו פניה

תשלום אגרת בקשה (לפי תקנות חופש המידע (אגרות), התשנ"ט-1999)

☒ הריני מתחייב/מתחייבת לשאת בעלות אגרת טיפול ואגרת הפקה, ככל שיידרש לשם טיפול בבקשתי, עד לסכום של 167 ש"ח

טופס זה מנוסח בלשון זכר אך מתייחס לשני המינים כאחד
מסמך זה מכיל מידע מוגן על פי חוק הגנת הפרטיות

יחידת רשם העמותות והחברות לתועלת הציבור

Department of Non-Profit Associations and Charitable Companies

وحدة مسجل الجمعيات والشركات للمنفعة العامة

כ"ב טבת תשפ"ד
03/01/2024לכבוד
"מוסרי" ארגון זכויות אדם יהודי (ע"ר)
מצפה נטופההנדון: אישור ניהול תקין לשנת 2024
שם העמותה: "מוסרי" ארגון זכויות אדם יהודי (ע"ר), 580622041

בהתאם לבקשתכם, בנוגע למתן אישור לשנת 2024, אנו מאשרים בזה כי העמותה מקיימת את דרישות חוק העמותות, התש"ס-1980 בכל הנוגע להגשת דו"חות, הודעות ופרוטוקולים. אישור זה יבוטל אם יתגלה כי העמותה אינה ממלאת אחר הוראות חוק העמותות וכללי ניהול תקין.

אישור זה תקף מיום 03/01/2024 ועד ליום 31/12/2024.
לידיעה – העמותה נרשמה ברשם העמותות בתאריך 28/01/2016.

בכבוד רב,
שולי אבנני שוהם, עו"ד
ראש רשות התאגידים
רשמת העמותות וההקדשות

בוצע על ידי מוריה גולן, רו"ח

*בכל פניה אלינו, נא לציין את מספר העמותה.
** הבהרה: אין באישור זה כדי להעיד כי העמותה עומדת בכל דרישות החוק והרשם, אלא לכך שכאמור לעיל העמותה הגישה דיווחים שנתיים בהתאם לחוק והנחיות הרשם, ולא נמצאו ליקויים בפעילותה המצדיקים ביטול האישור.
רשם העמותות עורך בעמותות ביקורות יזומות במהלך השנה, אף לאחר מתן אישור ניהול תקין. ליקויים שימצאו בעמותה לאחר מתן האישור, עלולים להביא לביטול האישור שניתן או לשינוי נוסח האישור.
מומלץ לבדוק באתר רשות התאגידים – רשם העמותות האם האישור בתוקף.
בנוסף, ניתן, לעיין בדיווחי העמותה ללא תשלום באתר הגיידסטאר, וכן לעיין בתיק העמותה בכפוף לתשלום אגרה.

יחידת רשם העמותות והחברות לתועלת הציבור

רחוב ירמיהו 39, מגדלי הבירה בנין 1, ירושלים. 9446722, ת"ד 34071 ירושלים 9134001. טלפון: *5601. Moked-amutot@justice.gov.il

כחלק מהשירות שניתן לך במשרד המשפטים אנו מזמינים אותך להיכנס לאתר "כל זכות"
בכתובת: kolzchut.org.il/justice כי יש לך את הזכות לדעת מהן הזכויות שלך!

נספח 4

תשובת משיב 2 לבקשת חופש המידע מיום ה' תשרי תשפ"ה

7.10.24

הלשכה המשפטית

Legal Department

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

07 אוקטובר 2024
ה' בתשרי, התשפ"ה
סימוכין : 612794124

לכבוד :
עו"ד יהודה פואה
Puay10@gmail.com

שלום רב,

הנדון : עת"מ 61526-08-24 יהודה פואה נ' משרד הבריאות פנייה 677374 (נטילת זרע מנפטר)
סימוכין : פנייה 677374

בהמשך לפנייתך מיום 15.02.24 שבסימוכין ולעת"מ 61526-08-24 יהודה פואה נ' משרד הבריאות, ולאחר התייעצות עם גורמי המקצוע במשרד, להלן התייחסותנו :

ראשית נבהיר כי עד לפני מלחמת חרבות ברזל, בתי החולים לא היו מדווחים למשרד הבריאות על מקרים אלו. מתחילת המלחמה החלו בתי החולים לדווח למשרד הבריאות אולם לא מתוך חובת דיווח ולכן ייתכן ולא כל המקרים דווחו.

1. בהתאם למידע הקיים במשרד הבריאות והמכון הלאומי לרפואה משפטית, כמות המקרים בהם בוצעה כריתת אשך לצורך שימור זרע לאחר המוות מתחילת שנת 2023 ועד לחודש ספטמבר 2024 הנו 11 מקרים.

2. כמות המקרים בהם הוצאה רקמה מהאשך לצורך שימור הזרע לאחר המוות מתחילת המלחמה ואשר דווחו למשרד הבריאות, בנקי הזרע והיחידות להפריה חוץ גופית הנו 189 מקרים.

3. המידע המבוקש בסעיף זה אינו קיים במשרד הבריאות ולכן הבקשה בסעיף זה נדחית בהתאם לסעיף 38(3) לחוק חופש המידע. יוער כי למעט במקרים של נטילת זרע בסמוך למוות לא ניתן ליטול זרע בכמות מספיקה לשימור אלא ע"י פעולה כירורגית. יתכן שבמקרים בודדים של מות פצועים בבית החולים בוצעה שאיבת זרע ללא פעולה כירורגית.

4. כמות המקרים בהם התקבל אישור מביהמ"ש בהתאם לנתונים שהועברו למכון הלאומי לרפואה משפטית הנה 9, מיום 1.1.23 ועד ליום 15.9.24.

5. בהתאם לנתונים שדווחו למשרד הבריאות, ב- 46 מקרים בוצע ההליך לאחר אישור בת הזוג. ב- 143 מקרים בוצע ההליך לאחר אישור ההורים.

הלשכה המשפטית

Legal Department

**משרד
הבריאות**

לחיים בריאים יותר

אין למשרד הבריאות נתונים למקרים בהם התקבל אישור גם מבת הזוג וגם מההורים.

6. המידע לא קיים ולכן בהתאם לסעיף 8(3) לחוק חופש המידע הבקשה בסעיף זה נדחית.

7. מצ"ב שלושה נוסחים. הראשון מיום 12.10.23; עדכון מיום 27.12.23; עדכון אחרון (בשימוש כיום) 31.5.24.

8. המידע לא קיים ולכן בקשתך נדחית בהתאם לסעיף 8(3) לחוק חופש המידע.

בכבוד רב,

סיון דדון, עו"ד
ייעוץ משפטי חופש מידע

נספח 5

הודעת המשיבים שנשלחה לעותרים בבוקרו של יום ה

10.10.24

RE: בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה נ' היועצת המשפטית

לממשלה - בקשת ארכה < דואר נכנס x

יום ה', 10 באוק', 9:28

Avigail Zayfman

אבות, mijael, אני, contact@father4justice.org, mifo5649@gmail.com, Elad, Sivan, Moriah

שלום רב,

מצ"ב בקשת ארכה קצרה בת ימים ספורים שבכוונתנו להגיש לבית המשפט הנכבד.

נודה להעברת התייחסותכם בהקדם עד השעה 13:00.

בברכה,

אביגיל זייפמן | מתמחה אצל עו"ד מוריה פרימן

פרקליטות המדינה, מחלקת הבג"צים

טלפון: 0733925538 פקס: 02-6467011

דוא"ל: AvigailZay@justice.gov.il

פרקליטות המדינה

1. מיכאל פואה, יו"ר בוחרים במשפחה
התאנה 11 מצפה נטופה 1529500 - בעצמו
דוא"ל: mifo5649@gmail.com נייד: 056625023
2. יהודה פואה, מנכ"ל עמותת בצלמו – ארגון לזכויות אדם ברוח
יהודיתבני ישראל 11 עפולה - בעצמו
דוא"ל: puay10@gmail.com נייד: 0523114810
3. מיקל (מיכאל) לוי – יו"ר עמותת אבות למען צדק יקנעם עלית
רחוב האלונים 60
דוא"ל: contact@father4justice.org נייד 0534700072 - בעצמו
4. פלוני
5. פלונית

ע"י מיכאל ליטווק
רח' דרך ארץ 24, חריש

ה ע ו ת ר י ם

דואל: mijaell22@gmail.com; טל': 054-7269862

נ ג ד

1. היועצת המשפטית לממשלה
2. שר הבריאות
3. היועצת המשפטית משרד הבריאות
4. ראש אכ"א, צה"ל
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים
טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011

ה מ ש י ב י ם

בקשה למתן ארכה מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת כב' השופט עמית מיום 15.9.24, המועד להגשת תגובה משלימה הוארך עד היום, 10.10.2024.
2. כפי שפורט בבקשה למתן ארכה מיום 15.9.24 עם מתן ההחלטה החל הטיפול בגיבוש התגובה המשלימה והתקיימה ישיבה בראשות המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (ציבורי-חוקתי) והמשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים) ובהשתתפות הגורמים הרלוונטיים ממשרד הבריאות, צה"ל ופרקליטות המדינה.
3. כעת נבקש לעדכן כי טיוטת התגובה המשלימה הופצה זה מכבר למשיבים, אך בשלב זה טרם התקבלו כלל האישורים הדרושים לשם הגשת התגובה. המשיבים ערים להתנגדות העותרים לארכה הקודמת, אולם חרף המאמצים שנעשו להגשה במועד, המשיבים זקוקים למספר ימי עבודה נוספים לשם הגשת התגובה.
4. לאור האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להאריך את המועד להגשת התגובה המשלימה בשלושה ימי עבודה, עד ליום 15.10.24.
5. העותר 1, מיכאל פואה, מסר: "
העותר 2, עוה"ד יהודה פואה, מסר: "

העותר 3, מיכאל (מייקל) לוי, מסר: "

היום,

מוריה פרימן, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

נספח 6

תשובת עותר 2 למשיבים לבקשת הארכה שנשלחה ביום

10.10.24

10 באוק' 2024, 10:37

יהודה פואה <puay10@gmail.com>
Avigail

אגיש לכם תגובה עד 13:00 כפי שביקשתם

בברכה
יהודה פואה

0523114810

Avigail Zayfman <AvigailZay@justice.gov.il> בתאריך יום ה', 10 באוק' 2024 ב-9:28 מאת

10 באוק' 2024, 12:07

יהודה פואה <puay10@gmail.com>
Avigail, אבות, mijael, contact@father4justice.org, mifo5649@gmail.com, Elad, Sivan, Moriah

שלום רב

מצ"ב הבקשה עם תגובתי

יום מבורך

בתאריך יום ה', 10 באוק' 2024 ב-9:28 מאת Avigail Zayfman <AvigailZay@justice.gov.il>:
שלום רב,

...

קובץ מצורף אחד • נסרקו על ידי Gmail

10 באוק' 2024, 15:57

Moriah Freeman
אני, Avigail, אבות, mijael, contact@father4justice.org, mifo5649@gmail.com, Elad, Sivan

שלום לכולם,

כפי שצוין בטיטוה לבקשת הארכה המשיבים נזקקו לשהות נוספת לשם קבלת כלל האישורים הנדרשים לשם הגשת התגובה המשלימה.
ביני לביני התקבלו במהלך היום כלל האישורים והתייתר הצורך בבקשת הארכה. על כן יעלה בידי המשיבים להגישה עוד היום, והיא תועבר אליכם לאחר שתוגש.

תודה רבה וגמר חתימה טובה, מוריה

...

תשובה לכולם → העברה ← תשובה →

<mifo5649@gmail.com> מיכאל פואה

Re: בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה נ' היועצת המשפטית לממשלה - בקשת ארכה

הודעה אחת

10 באוקטובר 2024 בשעה 12:07

יהודה פואה <puay10@gmail.com>

אל: Avigail Zayfman <AvigailZay@justice.gov.il>

עותק: אבות למען צדק עמותה <father4justice.il@gmail.com>, mijael LITVAK <mijaell22@gmail.com>, Moriah <mifo5649@gmail.com> "mifo5649@gmail.com", <Contact@father4justice.org> "contact@father4justice.org" <EladKri@justice.gov.il> Elad Kristal, <SivanDag@justice.gov.il> Sivan Dagan, <MoriahFr@justice.gov.il> Freeman

שלום רב

מצ"ב הבקשה עם תגובתי

יום מבורך

בתאריך יום ה', 10 באוק' 2024 ב-9:28 מאת Avigail Zayfman <AvigailZay@justice.gov.il>:

שלום רב,

מצ"ב בקשת ארכה קצרה בת ימים ספורים שבכוונתנו להגיש לבית המשפט הנכבד.

נודה להעברת התייחסותכם בהקדם עד השעה 13:00.

בברכה,

אביגיל זייפמן | מתמחה אצל עו"ד מוריה פרימן

פרקליטות המדינה, מחלקת הבג"צים

טלפון: 0733925538 פקס: 02-6467011

דוא"ל: AvigailZay@justice.gov.il

פרקליטות המדינה

From: Avigail Zayfman
Sent: Sunday, September 15, 2024 12:12 PM
To: יהודה פואה <puay10@gmail.com>; mijael LITVAK <mijaell22@gmail.com>; אבות למען צדק עמותה <father4justice.il@gmail.com>; Avigail Zayfman <AvigailZay@justice.gov.il>
Cc: Moriah Freeman <MoriahFr@justice.gov.il>; Sivan Dagan <SivanDag@justice.gov.il>; Yael Herbst (Praklitut) <<YaelHer@justice.gov.il>; Elad Kristal <EladKri@justice.gov.il>
Subject: RE: בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה נ' היועצת המשפטית לממשלה - ארכה

1. מיכאל פואה, יו"ר בוחרים במשפחה
התאנה 11 מצפה נטופה 1529500 - בעצמו
דוא"ל: mifo5649@gmail.com נייד: 056625023
2. יהודה פואה, מנכ"ל עמותת בצלמו – ארגון לזכויות אדם ברוח
יהודיתבני ישראל 11 עפולה - בעצמו
דוא"ל: puay10@gmail.com נייד: 0523114810
3. מיקל (מיכאל) לוי – יו"ר עמותת אבות למען צדק יקנעם עלית
רחוב האלונים 60
דוא"ל: contact@father4justice.org נייד 0534700072 - בעצמו
4. פלוני
5. פלונית

ע"י מיכאל ליטווק
רח' דרך ארץ 24, חריש

ה ע ו ת ר י ם

דואל: mijaell22@gmail.com; טל': 054-7269862

נ ג ד

1. היועצת המשפטית לממשלה
2. שר הבריאות
3. היועצת המשפטית משרד הבריאות
4. ראש אכ"א, צה"ל
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים
טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011

ה מ ש י ב י ם

בקשה למתן ארכה מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת כב' השופט עמית מיום 15.9.24, המועד להגשת תגובה משלימה הוארך עד היום, 10.10.2024.
2. כפי שפורט בבקשה למתן ארכה מיום 15.9.24 עם מתן ההחלטה החל הטיפול בגיבוש התגובה המשלימה והתקיימה ישיבה בראשות המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (ציבורי-חוקתי) והמשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים) ובהשתתפות הגורמים הרלוונטיים ממשרד הבריאות, צה"ל ופרקליטות המדינה.
3. כעת נבקש לעדכן כי טיוטת התגובה המשלימה הופצה זה מכבר למשיבים, אך בשלב זה טרם התקבלו כלל האישורים הדרושים לשם הגשת התגובה. המשיבים ערים להתנגדות העותרים לארכה הקודמת, אולם חרף המאמצים שנעשו להגשה במועד, המשיבים זקוקים למספר ימי עבודה נוספים לשם הגשת התגובה.
4. לאור האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להאריך את המועד להגשת התגובה המשלימה בשלושה ימי עבודה, עד ליום 15.10.24.
5. העותר 1, מיכאל פואה, מסר: "

העותר 2, עוה"ד יהודה פואה, מסר: " אני מתנגד להארכה הנוספת מהסיבות הבאות:

1. מתשובה לחופש המידע שקיבלתי ביום 7.10.23 מסתבר שאין למשיבים כל חוות דעת משפטית התומכת במעשי המשיבים. וכן שהמשיבים לא רק לוקחים רקמות אלא גם כורתים אשכים.
2. מרשי פלוני ופלונית שביקשו להצטרף להליך ואף דיברו בדיון הצליחו לקבל את קשיות הזרע של בנם לצורך קבורתם אך במעמד זה ולאור בקשתם נמסר להם שהרקמות שנלקחו מגופת בנם נזרקו.
3. דבר זה מעיד כי המשיבים מזלזלים בכבודם של הנפטרים בחוק ובהנחיות ולכן לא ראוי לתת להם ארכה כלל.

להשלמת התמונה אוסיף

4. אבקש לציין כי אני עדיין עומד על כך שמרשי שביקשו להצטרף הוריו של החייל שניתחו את גופתו ללא הסכמתו פלונית ופלוני יצורפו כעותרים לעתירה.
5. אבקש לציין שאחרי מאבק ארוך מול הממסד הצבאי והרפואי מרשי קיבלו אפשרות לקבור את זרעו של בנם ומסרו להם 10 קשיות של זרע לקבורה. כשהם ביקשו את הרקמות שנלקחו מזרעו נאמר להם שהרקמות נזרקו לאחר שנלקח הזרע.
6. מבית המשפט אבקש לקבל החלטה על צירופם של פלונית ופלוני כעותרים וזאת לאחר שפלוניט הגיע לדיון בבית המשפט ודבריה מופיעים בפרוטוקול הדיון.
7. נוסף לכך אבקש לעדכן כי הגשתי בקשת חופש מידע למשרד הבריאות בחודש פבואר 2024. בבקשה ביקשתי את המידע הבא:

"ביום 15/2/2024 הגיש העותר בקשה לחופש המידע בה התבקשה המשיבה לתת את המידע הבא:

"לגבי נטילת זרע מנפטרים שבוצעו בישראל מתחילת 2023 ועד מועד המענה לבקשה.

1. בכמה מקרים ביצעה כריתת אשך/אשכים לצורך שימור זרע לאחר המוות.
2. בכמה מקרים הוצאה רקמה מהאשך לצורך שימור זרע לאחר המוות.
3. בכמה מקרים ניטל הזרע ללא פגיעה בגופו של הנפטר.
4. בכמה מקרים התקבל אישור מבית המשפט על ביצוע ההליך.
5. בכמה מקרים בוצע ההליך לאחר קבלת אישור מבת הזוג. בכמה מקרים התקבל אישור מההורים. בכמה מקרים התקבל אישור גם מההורים וגם מבת הזוג.
6. בכמה מקרים ביצע שימוש בזרע של נפטר לאחר מותו. בכמה מהמקרים היה מדובר באדם שהפקיד זרע בחייו ובכמה מהמקרים מדובר בזרע שנלקח ממנו לאחר מותו.
7. אבקש לקבל את כל הנוסחים עליהם החתמתם בשנים 2023-2024 בנות זוג ו/או הורי הנפטר על מנת לבצע הליך נטילה ו/או כריתת אשך.
8. אבקש לקבל כל חוות דעת משפטית ו/או הלכתית ו/או מוסרית שעשיתם בה שימוש לגבי נטילת זרע ו/או קצירת אשכים ו/או נטילת רקמה ו/או שימוש בזרע המת.

8. כיוון שלא קיבלתי מענה לבקשת חופש המידע הגשתי עתירת חופש מידע נגד משרד הבריאות על מנת לקבל את מסד הנתונים הבסיסי של עתירה זו.

9. בהמשך להגשת עתירת חופש המידע בתאריך ה' בתשרי תשפ"ה 7.10.24 התקבלה תשובת משיב 2 לבקשת חופש המידע שהגשתי.

- מצ"ב בנספח התשובה שהתקבלה ממשרד הבריאות ביום 7.10.2024

10. בתגובה זו מתברר כי ב 11 מקרים לא הסתפקו בלקיחת רקמה אלא בוצעה כריתה של האשך. בנוסף לכך ב 189 מקרים בוצעה לקיחת רקמה מהאשך.

11. למרות שלפי החוק ולפי ההנחיות של היועץ המשפטי לממשלה אין לבצע "קצירת זרע" ללא אישור בית משפט או לחלופין אישור בת הזוג. מהתשובה עולה כי:

12. מתוך ה 200 מקרים בהם בוצעה נתיחה. רק ב 9 מקרים ניתן לכך אישור ע"י בית משפט, וכן רק 46 בוצעו לבקשת בת הזוג.

13. עוד עולה מהתשובה כי ב 143 מקרים בוצעו נתיחות לבקשת ההורים. (כלומר בניגוד לחוק ולהנחיות היועץ)

14. עוד עולה מהתשובות (תשובה 8) כי אין בידי משרד הבריאות כל חוות דעת משפטית ו /או הלכתית ו /או מוסרית המתירה נטילת זרע ו/או קצירת אשכים ו/או נטילת רקמה ו/או שימוש בזרע המת.

15. בנסיבות אלו ברור כי התנהלות המשיבים נעשתה עד היום ללא שום בסיס משפטי, ואשר על כן היא חייבת להיפסק באופן מיידי עד שהמשיבים יוכיחו את ההיפך.

16. כל יום שעובר יוצר פגיעה נוספת בניגוד לחוק האנטומיה.

17. עותר 3, מיכאל (מייקל) לוי, מסר: "

היום,

מוריה פרימן, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

נספח לתגובת עותר 2

הלשכה המשפטית

Legal Department

**משרד
הבריאות**
מחייט בריאות יחיד

07 אוקטובר 2024
ה' בתשרי, התשפ"ה
סימוכין : 612794124

לכבוד :
עו"ד יהודה פואה
Puay10@gmail.com

שלום רב,

הנדון : **עת"מ 61526-08-24 יהודה פואה נ' משרד הבריאות פנייה 677374 (נטילת זרע מנפטר)**
סימוכין : פנייה 677374

בהמשך לפנייתך מיום 15.02.24 שבסימוכין ולעת"מ 61526-08-24 יהודה פואה נ' משרד הבריאות, ולאחר התייעצות עם גורמי המקצוע במשרד, להלן התייחסותנו:

ראשית נבחר כי עד לפני מלחמת חרבות ברזל, בתי החולים לא היו מדווחים למשרד הבריאות על מקרים אלו. מתחילת המלחמה החלו בתי החולים לדווח למשרד הבריאות אולם **לא מתוך חובת דיווח** ולכן ייתכן ולא כל המקרים דווחו.

1. בהתאם למידע הקיים במשרד הבריאות והמכון הלאומי לרפואה משפטית, כמות המקרים בהם בוצעה כריתת אשך לצורך שימור זרע לאחר המוות מתחילת שנת 2023 ועד לחודש ספטמבר 2024 הנו 11 מקרים.

2. כמות המקרים בהם הוצאה רקמה מהאשך לצורך שימור הזרע לאחר המוות מתחילת המלחמה ואשר דווחו למשרד הבריאות, בנקי הזרע והיחידות להפריה חוץ גופית הנו 189 מקרים.

3. המידע המבוקש בסעיף זה אינו קיים במשרד הבריאות ולכן הבקשה בסעיף זה נדחת בהתאם לסעיף 38(3) לחוק חופש המידע. יוער כי למעט במקרים של נטילת זרע בסמוך למוות לא ניתן ליטול זרע בכמות מספיקה לשימור אלא ע"י פעולה כירורגית. יתכן שבמקרים בודדים של מות פצועים בבית החולים בוצעה שאיבת זרע ללא פעולה כירורגית.

4. כמות המקרים בהם התקבל אישור מביהמ"ש בהתאם לנתונים שהועברו למכון הלאומי לרפואה משפטית הנה 9, מיום 1.1.23 ועד ליום 15.9.24.

5. בהתאם לנתונים שדווחו למשרד הבריאות, ב- 46 מקרים בוצע ההליך לאחר אישור בת הזוג. ב- 143 מקרים בוצע ההליך לאחר אישור ההורים.

Legal Department
Ministry of Health
39 Yirmiyahu St. Jerusalem 9446724
Fax: 02-5655972

הלשכה משפטית
משרד הבריאות
ירמיהו 39 ירושלים 9446724
פקס: 02-5655972

- אין למשרד הבריאות נתונים למקרים בהם התקבל אישור גם מבת הזוג וגם מההורים.
6. המידע לא קיים ולכן בהתאם לסעיף 8(3) לחוק חופש המידע הבקשה בסעיף זה נדחית.
7. מצ"ב שלושה נוסחים. הראשון מיום 12.10.23; עדכון מיום 27.12.23; עדכון אחרון (בשימוש כיום) 31.5.24.
8. המידע לא קיים ולכן בקשתך נדחית בהתאם לסעיף 8(3) לחוק חופש המידע.

בכבוד רב,

סיון דדון, עו"ד
ייעוץ משפטי חופש מידע

Legal Department
Ministry of Health
39 Yirmiyahu St. Jerusalem 9446724
Fax: 02-5655972

הלשכה משפטית
משרד הבריאות
ירמיהו 39 ירושלים 9446724
פקס: 02-5655972

תצהיר

אני **מיכאל פואה ת.ז. 056625023** עושה את תצהירי זה בעניין תשובת העותרים לתגובה המשלימה בבג"ץ 1893/24 פואה נ' היועמ"ש.

אני הח"מ עושה תצהירי זה בתמיכה בתשובת העותרים לתגובה המשלימה של המשיבים.

אני מצהיר בזה כי העובדות המפורטות בתשובת העותרים הן אמת לפי מיטב ידיעתי ואמונותי, וזאת לאחר שהוזהרתי בעונשים הקבועים בחוק כי עלי לומר אמת.

תאריך: כ"ח תשרי תשפ"ה 30/10/2024

חתימת המבקש: לויאל אגנל סאל

אישור

אני הח"מ, עו"ד **מיכאל ליטווק**, מאשר/ת בזה כי: ביום כ"ח תשרי תשפ"ה 30/10/2024 הופיע בפני מר **מיכאל פואה**, שהזדהה בפניי על פי תעודת זהות מספר: 056625023, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

מיכאל ליטווק, עו"ד
מ.ר. 77384

חתימה: